

Reactie op de Internetconsultatie op de concept Uitvoeringsregeling Waarschuwingregister Zorgfraude.

Mei 2024

Hierbij reageert de VNG op de concept Uitvoeringsregeling Waarschuwingregister Zorgfraude. De VNG reageert mede namens gemeenten, maar individuele gemeenten kunnen ook separaat van deze bestuurlijk reactie reageren.

Algemeen

Met de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz) beoogt de wetgever de fraude in de zorg meer effectief aan te pakken. Het gelijknamige Besluit en deze Uitvoeringsregeling geven invulling aan een nieuw instrument in het voorkomen en bestrijden van zorgfraude, het Waarschuwingregister Zorgfraude (WR). Gemeenten houden toezicht op de Wmo en de Jeugdwet. Met het toezicht beschermen zij hun inwoners tegen frauduleuze zorgaanbieders. Die bieden kwalitatief slechte hulp en ondersteuning waardoor de veelal kwetsbare inwoners niet de zorg krijgen die zij nodig hebben.

De instrumenten die gemeenten voor het toezicht kunnen inzetten zijn beperkt. En gemeenten kunnen slechts beperkt gegevens delen met andere partners in de toezicht keten. Met als gevolg dat de aanpak van zorgfraude wordt bemoeilijkt. Zorgbedrijven zijn vaak in de verschillende zorgdomeinen actief en samenwerking tussen de verschillende toezichthoudende partijen vergemakkelijkt de aanpak van zorgfraude. Dit nieuwe WR waarmee gemeenten en ziektekostenverzekeraars elkaar kunnen waarschuwen voor frauderende zorgbedrijven, is dan ook een eerste stap in de goede richting. Met deze waarschuwing is het aan de gewaarschuwde gemeente zelf om onderzoek naar zorgfraude te doen om te bezien of het frauderende zorgbedrijf ook bij die gemeente fraude pleegt. Tegelijkertijd vraagt dit nieuwe instrument, een flinke nieuwe investering in werkwijzen en procedures van gemeenten, terwijl we onze twijfels hebben of het WR de aanpak van zorgfraude voor gemeenten werkelijk gaat vergemakkelijken. Samen met verzekeraars worden gemeenten verantwoordelijk voor de inrichting, beveiliging en het beheer van het WR. Daarmee dringt zich wel de vraag op of de resultaten van dit Waarschuwingregister opwegen tegen de investeringen en de personele inzet die gemeenten moeten doen.

Gemeenten zijn niet bij wet aangesloten bij het register, daarvoor is een verwerkersovereenkomst nodig. Onze verwachting is dat het moeten afsluiten van een verwerkingsovereenkomst een drempel opwerpt voor gemeenten om gebruik te maken van het WR.

Het WR werkt alleen optimaal als alle partijen vanaf de start gaan registreren. Dan kan men elkaar immers effectief waarschuwen. Met een slecht gevuld register is het aantal waarschuwingen dat voorhanden is, ook beperkt. Dat zal de effectiviteit van het WR beperken. De VNG verzoekt de minister de gemeenten alsnog bij wet aan te sluiten op het register. Bijvoorbeeld door middel van een nota van wijziging bij het wetsvoorstel Verzamelwet gegevensverwerking VWS III.

De voorwaarden in het Protocol Waarschuwingregister Zorgfraude

De bijlage bij de voorliggende ministeriële regeling, het Protocol, werkt uit onder welke voorwaarden gegevens in het Waarschuwingregister mogen worden verwerkt. En dat zijn er nogal wat. Er moet door de toezichthouder een rapportage worden opgesteld. Gemeenten moeten vastleggen welke functies, zoals bijvoorbeeld inkopers en toezichthouders, toegang tot het WR hebben. Er moeten

registers worden ingericht voor registratie en raadpleging, voor controle van de invoer van gegevens, voor de verwerkingsactiviteiten, voor archivering. En alle gemeenten moeten een controleerbaar proces inrichten ingeval een voorgedragen zorgbedrijf na toetsing *niet* in het WR wordt geregistreerd. Dat is bijzonder. Wij zien daar niet de meerwaarde van in.

Voorts moet elke gemeente een bezwaarprocedure en een klachtenprocedure inrichten. De kosten voor deze investeringen en het onderhoud daarvan zijn voor rekening van de individuele gemeenten. En het is de vraag of daarmee niet een te forse investering in capaciteit van de gemeenten wordt gevraagd om elkaar te kunnen waarschuwen. De meerwaarde van waarschuwing in het WR zou moeten zijn dat de gemeente op basis daarvan een vervolgactie kan inzetten zoals bijvoorbeeld het niet aangaan van een inkoopovereenkomst met een zorgbedrijf. Maar dat mag niet. Iedere gemeente moet opnieuw zelf een rechtmatigheidsonderzoek gaan doen naar dat zorgbedrijf. Dat vraagt veel toezichtcapaciteit.

In het algemeen willen we ervoor pleiten dat gemeenten alle bevindingen van hun rechtmatigheidsonderzoeken naar hetzelfde zorgbedrijf met elkaar mogen delen, net zoals de ziektekostenverzekeraars dat mogen doen.

Registratie en bewaartermijn

In artikel 4 van het Protocol wordt de wijze van registratie in het WR bepaald. De gemeentelijke uitvoeringspraktijk leert dat wanneer uit onderzoek is gebleken dat een zorgbedrijf frauduleus handelt, dat bedrijf ervoor kiest zich failliet te laten verklaren en een doorstart maakt onder een andere naam. Om vervolgens de frauduleuze handelingen voort te zetten. Om deze zorgbedrijven effectief te kunnen aanpakken stellen we voor om hun gegevens tot uiterlijk één jaar na registratie in het WR te kunnen muteren.

Artikel 5 regelt het raadplegen van het WR. De gegevens van het frauduleuze zorgbedrijf worden gedurende vier jaar in het Register opgenomen. De namen van de gemeentelijke professionals die het WR raadplegen, dienen echter tien jaar te worden bewaard. We stellen u voor om de termijn voor het bewaren van de gegevens van de frauduleuze zorgbedrijven ook op tien jaar vast te stellen.

Stapeling van toezicht

Het Protocol voorziet voor gemeenten in een tweede controle, een toetsing van het voornemen van de toezichthouder om het zorgbedrijf op te gaan nemen in het WR. De toezichthouder stelt daarvoor een geanonimiseerde rapportage op aan de hand van de voorwaarden van het Protocol. De toetser, een door de gemeente aangestelde toezichthouder, toetst de bevindingen van de eerste toezichthouder. Omdat de Jeugdwet geen toezichthouder kent, is in de wet geregeld dat de toetser een toezichthouder Wmo is, ook als het om jeugdcasussen gaat. Met een nota van wijziging in de VWS Verzamelwet gegevensverwerking I wordt dit gerepareerd en wordt mogelijk gemaakt dat een toetser ook een toezichthouder Jeugdwet kan zijn. Bovendien wordt de mogelijkheid gegeven om een toezichthouder van een andere gemeente in voorkomende gevallen toetser te laten zijn. Deze Verzamelwet ligt overigens nog in de Kamer en deze naar ons idee noodzakelijke reparatie is daarmee nog niet geëffectueerd.

De toetser onderzoekt aan de hand van de rapportage of hij/zij op basis van het gepresenteerde bewijs tot hetzelfde oordeel komt, namelijk registratie in het WR. Wanneer dat het geval is en toetser en toezichthouder het eens zijn moet ook melding worden gedaan bij de Inspectie

Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) waarbij de casus geanonimiseerd is. Het is de vraag of de IGJ op basis van geanonimiseerde gegevens in staat is om actie te ondernemen.

Rechten van het malafide zorgbedrijf en de veiligheid van de gemeentelijke medewerkers

In het Protocol worden ook regels gesteld aan het informeren van betrokken zorgbedrijf. Door middel van informatie op de website moeten zorgbedrijven op de hoogte worden gesteld dat de betreffende gemeente deel neemt aan het WR. Een zorgbedrijf kan bij het college van B&W in bezwaar gaan tegen het besluit van de toetser. Vanuit de uitvoeringspraktijk merken we dat malafide zorgbedrijven steeds meer naar voren treden en we verwachten dat de bezwaarprocedure ook een beroep op de gemeentelijk inzet zal gaan doen. Voorts vragen we vanuit het oogpunt van veiligheid van de gemeentelijke medewerkers om aandacht voor de registers die moeten worden gemaakt. Het kan niet zo zijn dat de registraties via bijvoorbeeld een WOOVerzoek leiden naar individuele medewerkers. De veiligheid van medewerkers moet gewaarborgd worden.

Tot slot

Tot slot en concluderend is het WR omdat partijen elkaar kunnen waarschuwen een eerste stap in de richting van een meer effectieve aanpak van zorgfraude. Tegelijkertijd vragen we ons af of de resultaten van dit WR opwegen tegen de inzet die er van gemeenten wordt gevraagd. Om het nieuwe instrument meer in balans te brengen doen we daarvoor verschillende suggesties De mogelijkheid om op basis van de waarschuwing in het register geen inkoopovereenkomst met een zorgbedrijf aan te gaan dan wel de overeenkomst te ontbinden, is daar een van en zou een belangrijke meerwaarde van het WR zijn.